

VÝŠE DŮCHODŮ V ROCE 2020

JUDr. Mgr. SIMONA URBÁNKOVÁ

S účinností od 30. září 2019 došlo v souvislosti s přijetím zákona č. 244/2019, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, k novelizaci zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“). Nově bylo do ZDP vloženo ustanovení § 67b, které garantuje, že průměrný starobní důchod pro rok 2019 bude v roce 2020 navýšen nejméně o 900 Kč.

§ 67b ZDP

(1) Pokud při zvýšení důchodů v pravidelném termínu v roce 2020 u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle § 67 nedosáhne výše 900 Kč, přičte se k tomuto zvýšení procentní výměry důchodu jednotná částka v takové výši, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu, tohoto zvýšení procentní výměry důchodu a této částky odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu o 900 Kč.

(2) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, náleží dodatečná částka zvýšení podle odstavce 1 k procentní výměře toho důchodu, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).

1. ZVÝŠENÍ DŮCHODŮ PŘIZNANÝCH PŘED ROKEM 2020¹

Pravidla pro zvýšení vyplácených důchodů pro rok 2020 jsou stanovena v § 67 a § 67b ZDP. Vyplácené důchody se v pravidelném termínu, tj. v lednu 2020, zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen, na růstu mezd a pro tento rok také na výši průměrného starobního důchodu.

Ve smyslu ustanovení § 67 odst. 12, resp. 4 ZDP se průměrný starobní důchod zjišťuje podle údajů ČSSZ jako průměrná výše všech starobních důchodů, které byly vyplaceny za měsíc červen. Pro účely valorizace v roce 2020 je tak rozhodující výše průměrného starobního důchodu v měsíci červnu 2019, která činila 13 426 Kč (základní výměra 3 270 Kč a procentní výměra 10 156 Kč).

S ohledem na ustanovení § 67b ZDP tak bylo dne 14. října 2019 ve Sbírce zákonů zveřejněno nařízení vlády č. 260/2019 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2018, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2020 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2020 a o zvýšení důchodů v roce 2020 (dále jen „nařízení vlády č. 260/2019 Sb.“). S účinností od 1. ledna 2020 se na základě tohoto nařízení zvyšují od lednové splátky v roce 2020 všechny typy důchodů (tj. starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí) přiznané před 1. lednem 2020, a to tak, že procentní výměra důchodů vzroste o procentní částku zvýšení a současně o dodatečnou částku, pevně stanovenou tímto nařízením. V případě souběhu nároku na výplatu více důchodů náleží zvýšení o dodatečnou částku pouze jednou.

Od lednové splátky roku 2020 se u všech typů důchodů přiznaných před 1. lednem 2020 zvyšují dle nařízení vlády č. 260/2019 Sb. následujícím způsobem:

- základní výměry důchodů o 220 Kč, tj. na 3 490 Kč měsíčně,
- procentní výměry všech druhů důchodů o 5,2 % jejich procentní výše s tím, že částka procentního zvýšení se zaokrouhluje na celé koruny nahoru,
- procentní výměry důchodů o dodatečnou částku 151 Kč².

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

PŘÍKLAD 1

Pojištěnec pobírá v roce 2019 starobní důchod ve výši 13 426 Kč (základní výměra 3 270 Kč + procentní výměra 10 156 Kč). O ledna 2020 mu bude navýšen na částku 14 326 Kč – základní výměra se zvýší na 3 490 Kč a procentní výměra bude celkem činit částku 10 836 Kč ($10\,156 \times 5,2\%$, tzn. zvýšení o 529 Kč + jednotná částka 151 Kč). Celkem se poživateli starobního důchodu v roce 2020 jeho důchod zvýší o 900 Kč měsíčně.

PŘÍKLAD 2

Pojištěnec pobírá v roce 2019 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně ve výši 9 000 Kč (základní výměra 3 270 Kč + procentní výměra 5 730 Kč). O ledna 2020 mu bude navýšen na částku 9 669 Kč – základní výměra stoupne na 3 490 Kč a procentní výměra bude činit celkem částku 6 179 Kč ($5\,730 \times 5,2\%$, tzn. zvýšení o 298 Kč + jednotná částka 151 Kč). Celkem mu náleží v roce 2020 invalidní důchod vyšší o 669 Kč měsíčně.

PŘÍKLAD 3

Pojištěnec pobírá v roce 2019 starobní důchod ve výši 19 000 Kč (základní výměra 3 270 Kč + procentní výměra 15 730 Kč). Od ledna 2020 mu bude navýšen na částku 20 189 Kč – základní výměra se zvýší na 3 490 Kč a procentní výměra bude celkem činit částku 16 699 Kč ($15\,730 \times 5,2\%$, tzn. zvýšení o 818 Kč + jednotná částka 151 Kč). Poživateli starobního důchodu v roce 2020 jeho důchod vzroste o 1 189 Kč měsíčně.

Při souběhu nároku na výplatu více důchodů však náleží zvýšení o dodatečnou částku 151 Kč pouze jednou, přičemž se o ni zvyšuje procentní výměra důchodu, který se vyplácí v plně vyšší (resp. procentní výměra důchodu, která není krácena pro souběh důchodů).

PŘÍKLAD 4

Pojištěnka pobírá v roce 2019 starobní a vdovský důchod v celkové výši 19 000 Kč, přičemž jí náleží základní výměra 3 270 Kč + procentní výměra starobního důchodu 12 000 Kč + procentní výměra vdovského důchodu 3 730 Kč. O ledna 2020 jí budou důchody navýšeny na celkovou částku 20 189 Kč – základní výměra se zvýší na 3 490 Kč + procentní výměra starobního důchodu bude celkem činit 12 775 Kč ($12\,000 \times 5,2\%$, tzn. zvýšení o 624 Kč + jednotná částka 151 Kč) + procentní výměra vdovského důchodu v nové výši 3 924 Kč ($3\,730 \times 5,2\%$, tzn. zvýšení o 194 Kč). Celkem poživatelce starobního a vdovského důchodu náleží v roce 2020 důchody navýšené o částku 1 189 Kč měsíčně.

V případech, kdy je starobní důchod pobírán podle § 37 odst. 1 ZDP v poloviční výši, se základní výměra starobního důchodu zvyšuje o 110 Kč a procentní výměra o 5,2 % pobírané procentní výměry a o 76 Kč, tj. o polovinu jednotné částky dle nařízení vlády č. 260/2019 Sb.

PŘÍKLAD 5

Pojištěnec pobírá v roce 2019 starobní důchod dle § 37 odst. 1 ZDP ve výši 10 000 Kč (základní výměra 1 635 Kč + procentní výměra 8 365 Kč). Od ledna 2020 mu bude navýšen na částku 10 621 Kč – základní výměra se zvýší na 1 745 Kč a procentní výměra bude náležit v celkové výši 8 876 Kč ($8\,365 \times 5,2\%$, tzn. zvýšení o 435 Kč + jednotná částka 76 Kč). Celkem poživateli starobního důchodu pobíraného v poloviční výši náleží v roce 2020 jeho důchod vyšší o 621 Kč měsíčně.

2. VÝŠE DŮCHODŮ PŘIZNÁVANÝCH PO 31. PROSINCI 2019

Základní výměry důchodů přiznávaných od data po 31. prosinec 2019 činí **3 490 Kč**. Procentní výměry důchodů přiznávaných od data spadajícího do období po 31. 12. 2019 se nezvyšují.

3. ZVÝŠENÍ PROCENTNÍ VÝMĚRY DŮCHODŮ POŽIVATELŮM, KTERĚ DOSÁHLI V LEDNU 2020 VĚKU 85 LET

Dosáhl-li poživatel důchodu věku 85 let v lednu 2020, provede se nejprve zvýšení důchodu v souladu s nařízením vlády č. 260/2019 Sb. a teprve poté se takto upravená procentní výměra zvýší ještě o 1 000 Kč náležejících z důvodu dosažení 85 let, neboť toto zvýšení také náleží od splátky důchodu splatné v kalendářním měsíci, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 85 let.

PŘÍKLAD 6

Pojištěnec pobírá v roce 2019 starobní důchod 10 000 Kč (základní výměra 3 270 Kč + procentní výměra 6 730 Kč). Dne 5. ledna 2020 dosáhne věku 85 let, splatnost důchodu má 10. den v kalendářním měsíci. Od ledna 2020 mu tedy bude náležet základní výměra zvýšená na částku 3 490 Kč a procentní výměra v celkové výši 8 231 Kč (6 730 x 5,2 %, tzn. zvýšení o 350 Kč + jednotná částka 151 Kč + 1 000 Kč z důvodu dosažení věku 85 let v měsíci lednu). Celkem mu tedy bude náležet v roce 2020 důchod ve výši 11 721 Kč měsíčně.

Na základě nařízení vlády č. 261/2019 Sb., o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2020, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2020, se zvyšují také příplatky k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatky k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, ve znění nařízení vlády č. 405/2005 Sb. a nařízení vlády č. 369/2007 Sb., a podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 108/2009 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb. a zákona č. 212/2016 Sb.

Od lednové splátky v roce 2020 tak budou zvýšeny též vyplácené příplatky a příspěvky k důchodu, a to o 5,2 % celkové částky příplatku/příspěvku a o dodatečnou částku 151 Kč. ■

Autorka článku pracuje v ČSSZ.

¹ Důchodem přiznaným před 1. lednem 2020 se rozumí důchod přiznaný od data spadajícího do období před 1. lednem 2020, a to bez ohledu na to, kdy bylo vydáno rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení.

² U dílčích důchodů přiznaných podle mezinárodní smlouvy nebo podle koordinačních pravidel Evropské unie nebude procentní výměra navýšena o celou částku 151 Kč, ale o dílčí částku, která odpovídá poměru českých dob pojištění k úhrnu dob pojištění získaných v České republice a v cizině.